

דורבן מצוי:

תיאור כללי:

ובמקרים חריגים הוא יכול להגיע גם לאורך של, אורך הדרבן הוא כ-60–70 סנטימטרים זנבו קצר, ואורך קוצי גבו כ-30. מטר ויותר. משקלו של זכר בוגר הוא כ-17 קילוגרמים סנטימטרים.

ארוכים גמישים וקלים, וקצרים, בצדי גופו ועל גבו של הדרבן נמצאים שני סוגי קוצים קשיחים וחדים. על זנב הדרבן ישנם קוצים רחבים וחלולים. צבעו של הדרבן קוצי הזנב לבנים ומשמישים. וקוצי הגב שלו הם שחורים ולבנים, עד שחור הוא חום להרתעת אויב על ידי פריסתם ונענוע בהם ליצירת מראה גדול, רועש ומאיים. והם למעשה שערות שהתפתחו לקוצים (בדומה שעל גוף הדרבן עשויות קרטין הקוצים המסתיים בקוצי הזנב הלבנים, ובצדי בתחתית גבו של הדרבן ישנו פס לבן. (לקרן הקרנף משמש לו להגנה. צווארו יש פס לבן רחב. החוש המפותח ביותר של הדרבן, חוש הריח כשיריח אדם, גם ממרחק - ינוס בחזרה למאורתו. תוחלת החיים של הדרבן בטבע היא 12–14 שנים ועד 20 שנים בשבי.

תחום מחיה:

וחצי האי דרך עיראק ומזרח הים התיכון מטורקיה: הדרבן המצוי נפוץ באסיה אם כי האוכלוסייה בדרום הנגב דלילה, הדרבן נפוץ בכל רחבי ישראל. ועד הודו ערב למדי. צפיפות האוכלוסייה עולה בקרבת אזורים חקלאיים. הדרבנים חיים בשטחים הם חיים לרוב בזוגות, ועם. פתוחים, בחולות, ביישובי אדם, ביערות ובמדבריות צאצאיהם שעוד לא בגרו. הדרבן חי במערכת מחילות שאורכן יכול להגיע עד ל-17 מטרים ולעומק של עד 2.5 מטרים. זוג הדרבנים חופר את מחילתו בהדרגה: תחילה את הפתח, ובהמשך, מדי לילה, עד שמתקבלת מחילה ארוכה. בקצה המחילה נמצא מעין "חדר" מורחב המשמש את ההורים ושני הצאצאים. קצה המחילה נמצא כמעט שני מטרים מתחת לפני האדמה ומשמש כמבודד מפני פגעי הסביבה (חום או קור, גשם ורוח). בממוצע (בין 0.5–2 קמ"ר, בהתאם לכמות המזון בדרך כלל, על כל קילומטר רבוע

הזמינה, עונת השנה והמצב החברתי) חי זוג אחד של דרבנים עם צאצאיו, ולעיתים, גם ואת נחלתו הוא דרבן רווק המחפש בת-זוג לחיים. הדרבן (בעיקר הזכר) טריטוריאלי שני בני הזוג מטילים גללים באתר קבוע המרוחק עד כ-300. וגללים מסמן על ידי שתן מטרים מפתח המחילה.

פעילות:

זמן הפעילות העיקרי של הדרבן הוא בלילה. בכל לילה, משעת השקיעה ועד עלות השחר, יוצא הזוג ממאורתו לחפש מזון. לרוב, הנקבה היא המובילה. אם יש גורים, הם מצטרפים לזוג הבוגרים והמשפחה כולה נעה ביחד כקבוצה. בקיץ, הלילה הקצר מנוצל כולו לאיסוף מזון, ואילו בחורף מסתפק הדרבן בכ-7 שעות לילות. בלילות של ירח מלא עדיין נמוכה היציאה מתאחרת וחיפוש המזון מסתיים מוקדם מהרגיל, כשהטמפרטורה

ואף צמחים, (וסתונית כגון עירית) ובצלים שורשים, פקעות, הדרבנים אוכלים עשבים לעיתים הדרבן אוכל גם מגידולי מטעים וגינון ירק, לכן הוא נמנה עם. כגון תפוח אדמה המזיקים לחקלאות. לדרבן חוש ריח מפותח, דחף חפירה גבוה וציפורניים עבות וארוכות אחרי שזיהה את המזון, חפר והגיע אליו (בעזרת שערות בין האצבעות). (טפרים) המגרפות את הקרקע החוצה), רובץ הדרבן ליד החפירה ואוכל את מזונו בעזרת שיניו ולשונו המחוספסת.

הצמחים אינם מספקים את, (באזורים שבהם הקרקע עניה בסיידן) כגון ברמת הגולן צורכי הסיידן של הדרבנים והם נאלצים להשלים צורך זה באמצעות אכילת עצמות. מסיבה זו אוכלים הדרבנים באזורים אלו עצמות של בעלי חיים הפזורות בשטח, אך גם עצמות בני אדם הקבורות בעומק לא רב.

במחקר שערך פרופ' צבי סבר נמצא שהדרבנים שוכנים במשך היום במחסות הנמצאים מתחת לפני הקרקע (מחילה, מאורה, סבך צמחייה או מערה), ואחרי שקיעת השמש יוצאים לעבר האזור שבו יאכלו במשך הלילה. לפני הזריחה מקפידים הדרבנים לחזור אל מקום המחסה הקבוע, אלא אם התגלו על ידי טורף, שאז יברחו אל מחסה חלופי כדי שלא לגלות את מיקומו של המחסה הקבוע. זכר ללא בת זוג נוהג לשטט בחופשיות, כשהוא מחפש נקבה להקים עמה משפחה.

רבייה וצאצאים:

וחיים בזוגות קבועים לאורך כל חייהם (במקרים מסוימים ניתן הדרבנים הם מונוגמיים למצוא שתי נקבות במחילה אחת). במחקרו של צבי סבר נמצא שיחסי המין בין בני הזוג מתקיימים כל השנה בקצב של 6-8 פעמים ביום, אך נקבת הדרבן פורייה רק במשך שתי תקופות בשנה, למשך לילה אחד או שניים. בשעת ההזדווגות הדרבן מסמר את קוציו כפי שהוא עושה בכל מצב של התרגשות. הזכר מציב את רגליו הקדמיות וחודר אל הנקבה עם איבר מין באורך של כ-5 סנטימטרים. דרבן זכר שאינו מקיים יחסי מין בקצב [דרוש מקור] המשביע את רצון הנקבה זוכה למכת זנב על אפו.

הקשר בין בני הזוג מתבטא, פרט להזדווגות, גם בתקשורת ריח ומגע. הדרבנים מרבים ללקק זה את זה בעורף (שם השיער רך), בפנים ובבטן, להתכרבל יחד ולרבוץ צמודים. הדרבן הוא אחד מבעלי החיים המעטים שמקיימים יחסי מין גם למטרות שמירת הקשר ונראה שגם הדולפין הבנובו, הזוגי (בקבוצה זו נמצא גם האדם).

פעם או פעמיים בשנה, בדרך כלל באביב ובסתיו. משך נקבת הדרבן ממליטה של נקבת הדרבן הוא כשלושה חודשים. לרוב נולדים שני גורים בכל המליטה, ההיריון אך לעיתים נולדים יותר. ההמלטות מתבצעות במחילות. נקבת הדרבן מיניקה את הגורים בעודה שוכבת על גחונה, באמצעות שתי הפטמות שעל כתפיה, אחת על כל כתף. במקרה של המלטת שלישייה, גורלו של השלישי, שהוא לרוב החלש יותר, נחרץ כמעט מראש: שני אחיו יהרגו אותו בנשיכות כחצי שעה לאחר ההמליטה, כיוון שאינם מסוגלת להיניק רק שניים. כל אחד מהגורים תופס צד אחד מגופה של הנקבה, ויונק רק ממנו במהלך שלושת חודשי היניקה.

הגורים נולדים מפותחים - בתחילה שערותיהם רכות, ואחר כך מתקשים הקוצים במהירות ומשמשים להגנה. כבר בגיל 20 דקות הגורים הם בעלי כושר תנועה, עיניים פקוחות ודחף לשוטט סביב אזור ההמליטה. הגור מגיע לבגרות מינית כשהוא בן פחות משנה ומשקלו כ-10 קילוגרמים. בימים הראשונים נותרים הגורים במאורה, כאשר הוריהם יוצאים עם שקיעה לאכול על פני השטח. בהמשך מצטרפים הגורים להוריהם בחיפוש אחר מזון. בין בני-הזוג מתקיים שוויון מלא בכל הנוגע לטיפול והגנה על הצאצאים. הזכר שותף פעיל בטיפול בצאצאים, והוא נמצא איתם מחצית מהזמן - תופעה יוצאת דופן אצל היונקים. כשאחד הגורים בוכה, הוא הראשון שירויץ אליו להרגיעו כאשר זוגתו יוצאת ללקט מזון - הוא ישאר לשמור עליהם.

בהגיעו לגיל שמונה חודשים, עוזב הגור הזכר את הקן ויוצא לחפש לעצמו בת-זוג לחיים. כל לילה, יוצא הרווק הצעיר לצעדה של כשמונה קילומטרים, וכשהוא מוצא בת-זוג, הוא נשאר איתה בטריטוריה שלה. גורה נקבה עוזבת את בית ההורים כשהיא בת עשרה חודשים עד שנתיים, ובוחרת לעצמה תחום מחיה חדש, הקרוב לאזור בו גדלה. לתחום מחיה זה יחלו להיכנס דרבנים רווקים, שמהם תבחר לה-בן-זוג לחיים. הדרבנית (ולא הדרבן הזכר) היא זו המחליטה מי יהיה בן-זוגה. מרגע תחילת החיים המשותפים, הזוג הצעיר אינו נפרד. הדרבן והדרבנית קובעים את ביתם במערה נטושה, או במחילה שחפרו.

אויבים:

גורי. והנמרים האויבים הטבעיים של הדרבנים הבוגרים הם הזאבים בארץ ישראל באזורים אחרים בעולם חומדים את. וצבועים דרבנים נטרפים לרוב על ידי שועלים והטיגריסים בשרם גם האריות.

הטורפים הכלביים נושכים את הדרבן באפו, פעולה הגורמת לו זעזוע מוח. לעומתם, הטורפים התתוליים סוטרים לדרבן באפו. הגנתו של הדרבן היא קוציו הקשים והארוכים - הַדְרָבְנוֹת, אולם כאשר הוא הפוך על גבו הוא אינו מוגן עוד הואיל ובטנו נעדרת קוצים.

הדרבן הוא יצור חששן, ולמרות האגדה הוא אינו משלח או יורה את דרבנותיו בשום דרך. כשהוא חש בסכנה, זוקף הדרבן את קוציו הקדמיים וכך הוא נראה גדול יותר מממדיו האמתיים. במקרים קיצוניים יותר הוא מפתיע את רודפיו בהסתערות פתאומית עליהם, כדי לאיים עליהם או כדי לתקוף את אפם השלוח קדימה בקוציו האחוריים הקצרים והעבים. רוב הטורפים תלויים בחוש הריח שלהם ולא יסתכנו בפגיעה העלולה להוביל גם לסיבוכים דלקתיים באפם. אז, מנצל הדרבן את ההלם הזמני של התוקף ונמלט דרוש]. למאורתו. ידועים מקרים שבהם נמרים וטיגריסים מתו כתוצאה מתקיפת דרבנים בכל פעם שהוא מטיל צואה הוא משתכשך. על קוציו אין ארס. זה למעשה זיהום [מקור ברגע ששערותיו פוצעות את אויביו הם [דרוש מקור]. בה וכך יוצר זיהום על שערותיו [דרוש מקור]. מתים מזיהום.

פולשים האויב העיקרי של הדרבן, זה שממייט עליו סכנת כליה, הוא האדם. הציידים בלילה לתחום המחיה של הדרבנים, ברכבי שטח, מצוידים בזרקורים ובכלבי הכלבים מאתרים את הדרבנים ואז, בעזרת מקלות, מבריחים הציידים את הדרבנים. ציד שיצאו לחפש מזון מבין השיחים, דולקים אחריהם (הדרבן הוא חיה איטית), ומרוצצים את גולגלתם במכות אלה. בחלק מהמקרים, יורים הציידים בדרבן בנשק חם. הדרבן הוא חיה גדולה וכאשר בשטח נעה משפחה שלמה, המונה ארבעה פרטים, קל לציידים לזהות אותם ולחסלם. ישנם ציידים החופרים לתוך המאורות, שולפים את הדרבנים החוצה ואז הורגים אותם.

הדרבן נצוד על ידי שבטים בדווים וערבים לבנוניים המשתמשים בדם דרבנים טרי כתרופת אליל עממית נגד מחלת האסתמה או כתרופה לעקרות אצל נשים, וכן על ידי החקלאים, הרואים בדרבן בעל-חיים מזיק, ועושים מאמצים להיפטר ממנו. הדרבן מזיק לחקלאות מאחר שהוא מכרסם ירקות ופירות מתחת לפני הקרקע או מעליה, כמו גם צינורות פלסטיק. כיום, נשקפת לדרבנים החיים באזורים רבים בישראל סכנת הכחדה של לדוגמה, אזור המאופיין, ממש, ובאזורים מסוימים הם כבר הוכחדו. במישור החוף בבנייה אורבנית רצופה ובפעילות ציד אינטנסיבית, נותרו דרבנים רק בכיסים קטנים (אזור נחל קדש) לעומת זאת, בשטחים טבעיים בגליל ובכרמל מאוד. כך גם בחבל צור בלאו הכי צפיפותם נמוכה (זוג - מצבם עדיין טוב יחסית, ובנגב וירושלים ובהרי יהודה על כל 1.2 עד 2 קמ"ר, לעומת זוג על כל שליש קמ"ר בשטחים חקלאיים) בגלל דלות אחרים (בעיקר גדולים), הפיתוח האורבני אמצעי המחיה הטבעיים. יחסית ליונקים לא הסב נזקים משמעותיים לדרבנים, משום שאלה גילו בישראל ולמדו להסתפק בתחומי מחיה מצומצמים, להתפרנס ממוצרי גמישות אקולוגית החקלאות בשולי השדות ואף לשכון בשולי הערים. לפיכך נראה כי אלמלא הציד המכוון, הייתה אוכלוסיית הדרבנים משגשגת בישראל.

אין הערכה מדויקת לגבי מספרם של הדרבנים בארץ, אך עם זאת ברור שמצבם אינו שפיר. הוכחה נוספת לכך מספקים הציידים: ציידים הדרבנים הגרים בתחילת המאה ה-21. נאלצים לנסוע לצורך הציד עד ים המלח באזור הכרמל את ציד הדרבנים, אך ברור כי לא די בכך כדי להגן על קיומו אסרה רשות הטבע והגנים של בעל חיים זה בארץ.

צבים:

צבעו צהבהב וחום. - הוא הקטן בצבי הים (*Eretmochelys imbricata*: שם מדעי) צבי ים קרני ומשקלו 43-75 ק"ג, גובהו ארכו 76-89 ס"מ.

הם שחיינים וצוללים מעולים הם מסוגלים לשחות במהירות בזכות רגליהם המיוחדות דמויות הסנפיר הנקבות מטילות את ביציהן הרבות (100-200) בגומה בחוף החולי אותה הן 32 קילומטר לשעה חופרות בעצמן והצאצאים בוקעים כעבור מספר חודשים וזוחלים לים. הם חיים קרוב לחוף, בעיקר בשוניות אלמוגים.

ואף קיננו בעבר לחופיו. לצבים אלה מרכז רבייה והשבה, הצבים חיים (בין היתר) באזור מפרץ אילת ובאילת הם מבקרים נדירים בשמורת האלמוגים, לטבע במצפה התת-ימי.

בשנת 2015 התגלה שהצב זוהר בצבעי אדום וירוק בעקבות חשיפה לאור כחול.

צבי הנגב:

מאפיינים:

גבו של צבי הנגב צבוע בחום בהיר המחזיר את קרינת השמש ומונע קליטת חום, והוא מזוהה גם על פי צבע פס הצד החום כהה, המצוי במעבר בין הגב הכהה לבטן הבהירה. חלקה העליון של רגלו הקדמית צבוע בלבן, אין כתם על אפו וקרניו עבות ומעוקלות. ובזכות שטח הפנים של, זנבו הארוך ושטח הפנים של אוזניו גדול יותר משל צבי מצוי אוזניו כלי הדם שבהם חשופים לסביבה החיצונית, וכאשר טמפרטורת הדם גבוהה מטמפרטורת הסביבה, נפלט חום לסביבה והגוף מתקרר.

אזורי תפוצה:

הצבאים חיים בעדרים. צבי הנגב היה מצוי בעבר באזורים שונים: בדרום ישראל השחונים של (צפון במדבריות, בירדן, הדרומי, בסיני והנגב עמק הערבה יהודה) אחת התכונות המייחדות אותו, היא העובדה שהוא יכול להסתגל לשהייה. אפריקה זאת משום שהוא מפיק את המים הנחוצים לו מנוזלים. במדבריות ללא צורך לשתות מים שאותם הוא נוהג לאכול. משום כך הוא היה נפוץ כל כך באזורים המצויים בעלי השיטה מדבריים.

ישראל:

והאוכלוסייה הקיימת צבי הנגב ככל הנראה לא התקיים בארץ ישראל לפני ההולוקן מחלקים מהנגב וסיני, מייצגת שרידי נדידה מצפון אפריקה שדחקה את הצבי המצוי אוכלוסיית צבאי הנגב בישראל מتركזים. [2] החל מלפני כ-10,000 שנה האוכלוסייה בנגב של המאה ה-20 וה-70 הדרומי. בשנות ה-60 והנגב באזוריה הערבה לא מבוקר, אך מאז אכיפת "חוק הגנת חיות כמעט והושמדה לחלוטין בשל ציד הבר" נבלמה התופעה וניכרת התאוששות הדרגתית במספר הפרטים הנצפים. ספירת פרטים כדי להעריך את בשנים האחרונות מקיימת מדי שנה רשות הטבע והגנים מצבה של אוכלוסיית הצבאים ולבחון את מגמות השינוי. הספירה נערכת לקראת סוף

הספורים בנגב שבסביבתם יש גם באזורי מקורות המים ובעיקר בנחלים חודש אוקטובר הספירה מנסה לסווג את הצבאים הנצפים לזכרים, נקבות וצעירים. שטחי מרעה נרשם שיא במספר הצבאים שנספרו. להלן תוצאות הספירה של השנים 2013 בשנת האחרונות.

סימביוזה עם עץ השיטה:

בקשרים עץ השיטה ידוע. לעץ השיטה צבי הנגב קשור בקשר הדוק סמביוטי הסימביוטיים שיש בינו ובין בעלי חיים שונים. קשר כזה קיים גם בינו ובין צבי הנגב. נוהג צבי הנגב לחסות בצילו של עץ השיטה בשעות החמות, והוא ניזון בעונת הקיץ הדרושה לקיומו. בעיקר מעליו ופירותיו. כאמור, מזון זה מספק לו גם את כמות המים המצויים בפרי. הצבי האוכל את פירותיו של עץ השיטה לועס רק חלק מן הזרעים שלו מבלי להיפגע, ונפלטים החוצה הזרעים שלא נלעסו, עוברים דרך מערכת העיכול בדרך זו מפיץ הצבי את זרעי השיטה. מחקרים גילו כי זרעים אלה נבטו. עם הגללים בהצלחה רבה יותר מאשר זרעים שלא עברו דרך מערכת העיכול של הצבי. הסתבר כי הקליפה הקשה של זרעי השיטה מתרככת במערכת העיכול של הצבי. ריכוך הקליפה מגדיל את הסיכוי שהזרעים ינבטו. נתגלה גם כי חומרי העיכול בקיבת הצבי ממיתים את זחלי חיפושיות הזרעונית, המתפתחים בתוך הזרעים ופוגעים בהם.

